

▪ *Algemene toestand*

De wereldwijde financiële crisis heeft de Japanse economie aangetast. Het BNP in reële termen kromp in het derde kwartaal van 2008 met 0,1% (of 0,4% op jaarbasis) ten opzichte van het kwartaal april - juni. Deze inkrimping is te wijten aan een vertraging in investeringen en een verzwakking van de export. Na de inkrimping van de economie in het tweede kwartaal met 0,9% (of 3,9% op jaarbasis) bevindt Japan zich nu ook technisch in een recessie.

Bovenop het pakket maatregelen dat de *regering Fukuda* eind augustus goedkeurde en het pakket dat de *regering Aso* goedkeurde in oktober, kondigde de Japanse regering in december ook een begroting aan die alle records slaat ter waarde van omgerekend 720 miljard euro (1 EUR = 123 JPY) of een stijging met 6,6% ten opzichte van de begroting van het huidige fiscaal jaar.

De regering voorspelt een nulgroei van het BNP voor het volgende fiscaal jaar (1 april 2009 - 31 maart 2010). Sommige economische denktanks voorspellen echter een inkrimping van de economie met 0,8%.

Om de opgang van de JPY te stoppen heeft de *BOJ* (Japanse Centrale Bank) op 19 december de voornaamste rentevoet (OCR) verlaagd tot 0,1%. De rentevoet werd ook in oktober al verlaagd. De rentevoet daalde toen van 0,5% naar 0,3%.

▪ *Beleidsmaatregelen*

Op 24 december keurde de Japanse ministerraad haar voorstel van begroting goed voor het fiscaal jaar 2009 (1 april 2009 - 31 maart 2010). De begroting is 88.540 miljard JPY waard of ongeveer 720 miljard EUR. Met een stijging van 6,6% ten opzichte van vorig jaar is dit het grootste budget dat ooit in Japan werd samengesteld.

Ter financiering van de uitgaven zal de overheid voor een totaal van 33.290 miljard JPY aan nieuwe obligaties uitgeven. De nieuwe uitgifte van staatsobligaties gaat hiermee voor het eerst over de 30.000 miljard JPY in vier jaar. De totale schuld aan staatsobligaties zal hiermee 581.000 miljard JPY bereiken in 2009. De ontvangsten van belastingen wordt geschat op 46.100 miljard JPY, wat een daling inhoudt van 13,9%. Voor de overige 9.151 miljard JPY komt er 4.230 miljard JPY uit een speciaal fonds voor fiscale investeringen en leningen.

De algemene uitgaven stijgen met 9,4% tot 51.730 miljard JPY. Het overgrote deel van die stijging gaat naar het financieringsaandeel van de overheid in de betaling van het wettelijke pensioen.

Uitgaven voor openbare werken zullen toenemen met 5% tot 7.070 miljard JPY, maar deze stijging is puur technisch omdat het speciale fonds voor de wegeaanleg getransfereerd wordt naar de algemene uitgavenbegroting. In reële termen zullen de uitgaven voor openbare werken dalen met 5,2% tot 6.380 miljard JPY.

De regering wijst ook 2.000 miljard JPY aan cash toe aan de gezinnen om de verzwakte binnenlandse vraag te stimuleren en 1.000 miljard JPY aan lokale overheden. Ook de politieke maatregel om de sociale zekerheidsuitgaven met 220 miljard JPY te verminderen wordt opgeschort in 2009.

Critici beweren dat er geen maatregelen op de middellange en lange termijn worden genomen en dat Japan al sinds de jaren 1990 voor 150.000 miljard JPY aan economische maatregelen heeft afgekondigd zonder enige impact op de economie

behalve een verhoging van de nationale schuld.

▪ *Economische indicatoren*

De financiële crisis heeft de Japanse economie zwaar geraakt. Bedrijven hebben hun productie en investeringen verlaagd en besparen momenteel op banen. Hoewel de inflatie afneemt hebben de gezinnen het nog moeilijk.

De werkloosheidsgraad daalde in oktober met 0,3% ten opzichte van september tot 3,7% waarschijnlijk omdat veel werknemers de arbeidsmarkt in die periode verlieten. Ondertussen is de werkloosheid gestegen met 0,2% in november tot 3,9%. Voor mannen ligt de werkloosheid op 4,1%, voor vrouwen op 3,8%. Het aantal werklozen bedraagt 2,56 miljoen, een stijging met 100.000 ten opzichte van vorig jaar. Veel bedrijven voelen zich overbezet aan personeel en kampen met overcapaciteit.

De Japanse inflatie steeg met 1% in november in vergelijking met het jaar voordien. De inflatie is lager dan die van oktober die nog een stijging met 1,9% optekende. Voornaamste reden hiervoor is de daling van de olieprijs in november, de eerste daling in 14 maanden in Japan. Het ondernemersvertrouwen is helemaal weggezakt en evenaart het peil van februari 1975 en dat van augustus 1974 tijdens de olieschokken toen.

Volgens de diffusie-index staat het ondernemersvertrouwen op minus 36 voor de komende drie maanden tot maart. In de automobielsector noteert hij op dit moment minus 41 in vergelijking met plus 5 drie maanden geleden.

Zowel de binnenlandse als de buitenlandse vraag naar Japanse producten neemt af. Dit heeft gevolgen voor de investeringen, omzet, winst en faillissementen van de Japanse bedrijven. Op basis van cijfers van 26 december gecompileerd door Nikkei Inc. dalen de winsten van beursgenoteerde bedrijven met 32% in fiscaal jaar 2008. Volgens dezelfde zakenkrant zal het fiscaal jaar 2009 nog slechter worden. Volgens cijfers van het *MOF* (Ministry of Finance) van 4 december verminderde de winst voor belasting van Japanse bedrijven alvast met 22,5% ten opzichte van vorig jaar. Bedrijven zijn al begonnen met bezuinigingen maar de effecten daarvan zullen pas op middellange termijn voelbaar zijn.

De industriële productie daalde in Japan met 8,1% op maandbasis. Dit is de scherpste daling ooit. Transportbenodigdheden daalden op maandbasis met 14,9% en de productie van machines met 9,7%.

Volgens *METI* (Ministerie van Economie, Handel & Industrie) zal de productie in december wellicht nog met 8% dalen.

Volgens de laatste beursberichten van 2008 verloor de voornaamste beursindex van Tokio, de *Nikkei 225*, in 2008 42% van zijn waarde.

▪ *Monetair beleid*

Op 2 december kondigde de *BOJ* een pakket van 3.000 miljard JPY aan met het oog op de financiering van KMO's. De BOJ besloot om tot 30 april 2009 bedrijfsobligaties met kredietratio BBB als onderpand te accepteren om financiële instellingen aan te zetten bedrijfskredieten te verstrekken aan KMO's.

Op 19 december besloot de BOJ haar voornaamste rentevoet (OCR) terug te brengen van 0,3% tot 0,1%. De daling is het gevolg van de impact van de sterke JPY op verzwakte Japanse economie.

▪ *Buitenlandse handel & Investerings*

Algemeen

In oktober 2008 had volgens douanegegevens de Japanse handelsbalans een deficit van 69,9 miljard JPY (ongeveer 0,5 miljard EUR). Het betreft het eerste deficit in de maand oktober in 28 jaar. Volgens het MOF (Ministry of Finance) viel de export met 7,7% ten opzichte van een jaar geleden, de ergste val sinds december 2001. Tezelfdertijd steeg de Japanse import voor de 13de maand op rij met 7,4%.

Bilaterale handel

Het Belgische *SCR-Sibelco NV* heeft plannen om in Aichi een silica fabriek te bouwen met een capaciteit tot 70% van de Japanse vraag. De investering bedraagt ongeveer 2 miljard JPY. *Sibelco Asia* (Singapore) zal hiertoe een Japanse Joint-Venture vormen met *Yura Kaiun Co.*

België is eveneens kandidaat voor een investering van *Kaneka Corp.* dat zou overwegen 20 miljard JPY te investeren in een fabriek voor zonnecellen.

De Belgische export naar Japan daalde in de zeven eerste maanden van 2008 met 13,06% ten opzichte van dezelfde periode het jaar daarvoor. De totale export naar Japan vertegenwoordigde voor deze periode een waarde van 1,29 miljard EUR. Ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar nam de Belgische import uit Japan toe met 19,28% voor een totaal bedrag van 5,39 miljard EUR.

▪ *Bronnen & interessante links*

Diensten

Ministry of Foreign Affairs : www.mofa.go.jp

Ministry of Economy, Trade and Industry (METI) : www.meti.go.jp/english/index

Ministry of Finance : www.mof.go.jp/english

Bank of Japan : www.boj.or.jp/en

Cabinet Office : www.cao.go.jp/index-e

Japan External Trade Organization : www.jetro.go.jp

Labour Ministry : www.mhlw.go.jp/english/index

Invest Japan - portaalsite : www.investjapan.org

Development Bank of Japan : www.dbj.go.jp/english

Jtrade City-Japan Tariff Association : www.kanzei.or.jp/english

Statistics Bureau: www.stat.go.jp/english/index.htm

Flanders Foreign Investment Office (FFIO) in Japan : www.ffio.jp

Office for Foreign Investors Wallonia-Belgium (OFI) : www.investinwallonia.be

Brussels Export : www.brussels-export.irisnet.be

Media

The Mainichi Shimbun : www.mainichi.co.jp/

The Japan Times : www.japantimes.or.jp

Nikkei Net : www.nni.nikkei.co.jp

The Yomiuri shimbun : www.yomiuri.co.jp

The Asahi shimbun : www.asahi.com

Financial Times : www.ft.com/asia

Varia

Belgian-Luxembourg Chamber of Commerce in Japan : www.blccj.or.jp

European Business Community in Japan : www.ebc-jp.com

Belgian Japan Association in Belgium : www.bja.be

Landenportaal NIS (FOD Economie) - Japan:

http://statbel.fgov.be/port/cou_as_nl.asp#JP

Doing Business with Japan 2008 (World Bank Group):
www.doingbusiness.org/Documents/CountryProfiles/JPN.pdf
www.doingbusiness.org/ExploreEconomies/?economyid=98
Wereldbank: Japan: www.worldbank.org/japan
BBC News Country Profile:
http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/country_profiles/1258586.stm

Site van de University of Colorado : grote verzameling van diverse links
(gouvernementele sites, landenprofielen, databases, diplomatieke relaties,
gezondheid,..) : <http://ucblibraries.colorado.edu/govpubs/for/japan.htm>

Bron : FOD Buitenlandse Zaken
ABH / DS / Januari 2009